

İstanbul Belediyesinin Telekom Alt Yapı Firması Olma Merakı Yarın Rekabet Kurumu'nda Görüşülecek

- **Fusun S.Nebil** 19 Şubat 2019

2.1k

GÖRÜNTÜLENME

Facebook'ta Paylaş

Twitter'da Paylaş

Rekabet Kurumu'nun 1,5 yıl önce İBB'nin kurduğu altyapı şirketine karşı açtığı soruşturmada sözlü savunma yarın gerçekleştirilecek[1]. Rekabet Kurumuna başvuruyu Telkoder yapmıştı.

Kısaca olayı hatırlayalım;

Bakır Şebekenin, Fibere Dönüşmesi

Telekom şebekeleri, Graham Bell'in telefonu keşfetmesinden bu yana (sesi iletmede çok başarılı olan) “bakır kablolar” halinde toprağa ya da diğer şekillerde döşenerek neredeyse 170 yıldır geldi. 1990'ların ikinci yarısından itibaren internet yani “ses” değil “veri” iletimi gündeme geldi. Bakır kablolar sesleri iletmede gösterdikleri başarıyı, veri iletmede gösteremiyor.

Veri iletmenin yolu ise “fiber kablolar”. Ama bir anda bakır kablolardan oluşan koca bir şebekeyi, fibere çevirmek zor iş; hem para, hem emek, hem zaman açısından. O nedenle bir yandan verileri sese çevirerek aktaran bir teknoloji (DSL) kullanılırken, diğer yandan şebekelerin (tüm dünyada) fibere parça parça dönüştürülmesi sağlandı.

DSL teknolojisi veri aktarmakla birlikte, özellikle video aktarımı gibi yüksek hacimli veri aktarımında başarılı olamıyor. Hele bağlantının operatörle (mesela Türk Telekom) mesafesi uzaklaştıkça bu daha da kötü olabiliyor. Mesela 8 MBps'a kadar hat aldığımız halde, ancak 2 Mbps alıyor olabiliyorsunuz. O nedenle fiber dönüşümün yapılması önemli.

Ülkemizde bu dönüşüm maalesef yapılmıyor. Yapılan fiber yatırıma yıl yıl baktığımızda, ancak olması gerekenin 10'da biri bir yatırım yapıldığı anlaşılıyor. Bunun bir tarafında da İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 2010'dan

itibaren kazı izinlerini vermemeye çalışması yatıyor[2]. Şimdi bunu da anlatalım.

İBB Neden Vatandaşa Hizmet Sağlamak Yerine, Para Kazanmayı Öne Alıyor

Telekom sektöründeki firma cinslerinden bir tanesi de “altyapı operatörleri”dir, ki bu firmalar haberleşmenin gerçekleşmesi için gerekli olan altyapıyı (genellikle toprağın altına) yerleştiren / kuran firmalardır ve BTK’dan diğer operatör cinslerinden daha farklı bir lisans alırlar. BTK tarafından 2018 yılı 3. çeyrek itibarıyla bildirim kapsamında yetkilendirilmiş 134 adet ve kullanım hakkı kapsamında yetkilendirilmiş 12 adet altyapı operatörü bulunuyor.

Bu firmalar, şehirlerde gelişigüzel kazı yapamayacakları için belediyelere başvuruda bulunurlar ve “kazı izni” alırlar. Bu kazı izni karşılığında da belediyeye bir para ödenir.

2010’a kadar bu süreç için firmalarla, İstanbul Büyükşehir Belediyesi bazı adımlar attılar. Tarife ve süreç yol planı hazırlandı. Bazı yerlere fiberler döşendi.

Ancak ondan sonra fiber yatırımlar adeta duraklama devrine girdi. 2010 itibarıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB), BTK’dan “ALT YAPI OPERATÖRÜ” lisansı alan firmaların yaptığı kazı başvurularına karşı “izin” vermemeye başladı [2]. Arkasından 2012 yılında İBB’nin İsttelkom İstanbul Elek. Hab. Ve Alt. Hiz. San. Ve Tic. A.Ş. adıyla bir şirket kurduğu ve bu şirketin 2013’de BTK’dan altyapı lisans aldığı görüldü. 2015 itibarıyla de, altyapı operatörlerinin İBB’ye yapılan başvuruları İsttelkom firmasına yönlendirildi. Bu arada İsttelkom, 2016’dan sonra resimde görüldüğü gibi istanbul içinde (hazırlık anlamında) fiber kablo döşemeye başladı.

Ne yapıldığına bakıldığında; Türk Telekom’a rakip firmalara kazı izinleri verilmediği görülüyor. Hatta daha önce verilmiş olanlar iptal edildi ya da Büyükşehir Belediyesi altındaki belediyelerin kendi bölgelerinde (mesela Kadıköy) verdiği kazı izinleri de hukuksuz ilan edildi (Büyükşehir ile alt belediyeler arasındaki çekişme zaman zaman hatırlayacağınız üzere açıklava reklam panolarında bile görüldü)

Burada İBB’nin altyapı operatörlerine empoze ettiği yöntem, kendisinin altyapı kurması ve firmaların buradan kiralama yapması şeklindeydi. Ancak telekom operatörleri bu konuya itiraz ettiler. Çünkü öncelikle telekom operatörlüğü ayrı bir ihtisas konusu ve ilaveten, Türkiye çapındaki her belediye ile bu tür bir işlem yapılması, telekomünikasyon hizmetlerinin ve dolayısıyla vatandaşın anayasal hakkı olan haberleşme hakkının kompleks hale gelmesine neden olabilecek.

Operatörler ayrıca İsttelkom’un fiyatlarının fahiş olduğunu ve bunları verilse bile keyfi olarak bazı firmalara bağlantı sağlanmadığını iddia ediyorlar. Biz de metrolardan cep telefonu ile görüşmememizin nedeninin İBB’nin metrolara konulan baz istasyonlarından istediği fahiş fiyatları hatırlayarak; “bir belediye vatandaşa hizmeti mi öne alır, para kazanmayı mı?” diye sorduk ve hala soruyoruz.

Sonuç olarak; 2018 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla alternatif işletmecilerin toplam fiber uzunluğu 71.563 km. Türk Telekom’un ise 273.712 km fiber altyapısı bulunuyor [3]. Bu olması gerekenin 10’da biri ya da en iyi ihtimalle 4’de biri düzeyinde bir altyapıyı gösteriyor.

Yarın Rekabet Kurumu’nun görececeği konu ise, İBB’nin İsttelkom adlı firmayla meydana gelen kilitlenmenin bir kısmını açmasıdır. Ama orada iş bitmiş olmayacak. Hala kurallar fiber döşemeyi engelliyor.

Bir yandan da yerel seçimler yaklaşırken, internet kullanıcılarını uyarıyoruz; interneti 9 yıldır engelleyen bir partiye oy mu vereceksiniz? Bu aynı zamanda AKP'nin bilerek yaptığı, internetin yayılmasının engelleyerek gerçekleştirdiği dolaylı bir sansürdür.

[1] İstanbul Elektronik Haberleşme Ve Altyapı Hizmetleri San. Ve Tic. A.Ş. Hakkında Soruşturma Açıldı. (27.10.2017)

[2] 2013 Biterken İnternete Bir Bakış; 3 Yıldır İstanbul'da bir Metre bile Yasal Kazı Yapılamıyor, Fiber Döşenemiyor – 1

[3] BTK 2018 – 3cü Çeyrek Raporu